Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 532457

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 november 2016
Kadaster deel/nr	82740/182

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
De Bilt	De Bilt	Utrecht

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
De Bilt	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
De Bilt	M			149
De Bilt	C			2133
De Bilt	C			2134

*Omschrijving***

Cluster 37. Betonnen Brug.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

BETONNEN BRUG, die onderdeel is van de in of kort voor 1939 tot stand gebrachte verbinding tussen de Utrechtseweg en het zuidelijk deel van het Complex Betonnen Werken bij Griftensteijn. De brug kwam mogelijk tot stand in samenhang met de rond dezelfde tijd gerealiseerde verruiming van de Utrechtseweg. De brug maakte zwaar (bouw)verkeer langs de weg naar de (te bouwen) groepsschuilplaatsen en kazematten ten oosten hiervan mogelijk. Hij komt onder meer voor op luchtfoto's uit 1940. Het ophalen of verwijderen / vernietigen van bruggen is sinds de oudheid een probaat middel om indringers te weren. Niet alleen werd zo de doorgang of overtocht over een waterloop, een droge of een n.atte gracht of een terreindiepte belemmerd of vertraagd, maar ook moest een aanvaller zelf zorgen voor middelen om de barrière eventueel zelf te nemen. Houten bruggen waren relatief snel te vernietigen, desnoods door ze in brand te steken. Stenen bruggen vergden een grotere en meer tijdrovende ingreep, al kon een

springlading soms snel het gewenste effect sorteren. Met de komst van ijzeren bruggen - in de loop van de 19de eeuw op grote schaal toegepast in vele verschillende varianten - bleef de tweede mogelijkheid bestaan, maar verdween de eerste. Het opblazen van bruggen was kapitaalvernietiging en gebeurde alleen in uiterste noodzaak. Een manier waarop houten en ijzeren bruggen afgesloten konden worden was het uitnemen of ontoegankelijk maken van (kleine) delen ervan. Vaste bruggen van beton, zoals dit exemplaar over de Biltsche Grift, boden deze mogelijkheid niet, maar het toegepaste 'liggersysteem' maakte onklaar maken toch relatief eenvoudig. Er is een - inmiddels sleetse - asfaltlaag op het rijvlak aangebracht. De brug, die vermoedelijk na de oorlog van andere balustrades is voorzien, vervult heden een civiele functie.

Omschrijving

BETONNEN BRUG, in of kort voor 1939 tot stand gekomen als verbinding tussen de Utrechtseweg en het zuidelijk deel van het Werk bij Griftensteijn. De als (gewapend) betonnen brug uitgevoerde oeververbinding is scheluw over de Biltsche Grift gebouwd en bestaat uit twee hoofden en tussenliggend brugdek. Hoofden en brugdek bestaan uit enkele parallelle betonnen liggers die rusten op betonnen jukken. Ter weerszijden van het rijvlak zijn in de betonnen banden nog sporen van een (eerdere) balustrade te zien. De vlakke, op wegniveau gebouwde brug is - inclusief hoofden - circa 15 m lang en circa 4 m breed. Ter weerszijden ijzeren balustrades van dubbel buismateriaal op aan de buitenzijde gemonteerde verticalen.

Waardering

De BETONNEN BRUG, onderdeel van de Betonnen Werken bij Griftensteijn is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op en ontstond als uitvloeisel van: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (20ste eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (20ste eeuw), c. het systeem van 'levende' veldversterking in de diepte (20ste eeuw).

Het betreft hier een onderdeel uit of van kort voor 1939, namelijk een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van de historische waterbouwkunde: een vaste brug voor militaire - later civiele - doeleinden.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het een goed voorbeeld is van toepassing van dit type brug in een gecombineerde militaire en civiele situatie.

* Het onderdeel is tamelijk gaaf bewaard omdat het in essentie onveranderd en als brug in functie is gebleven.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Verdedigingswerken en militaire gebouwen	Open verdedigingswerk	